

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 21 juni 2019

Samenvatting

Samenvatting

De inspectie heeft op 14 mei 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijf Plancius. Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal) achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de voorschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en voorschoolse educatie 2019. Dit kinderdagverblijf maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op het kinderdagverblijf en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

We zien dat de pedagogisch medewerkers rekening houden met wat de peuters nodig hebben. De pedagogisch medewerkers werken goed met een programma waarmee zij de ontwikkeling van de peuters stimuleren op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. Daarnaast hebben ze veel aandacht voor creativiteit en kunst bijvoorbeeld muziek en timmeren. De pedagogisch medewerkers gebruiken veel taal zodat de peuters nieuwe (Nederlandse) woorden leren. Bovendien is er op het kinderdagverblijf duidelijk aandacht voor de speelhoeken. De pedagogisch medewerkers passen deze bij ieder thema aan, waardoor de peuters fijn spelen en tegelijkertijd nieuwe dingen leren.

De pedagogisch medewerkers houden bij hoe het met een peuter gaat. Ze zorgen ervoor dat peuters extra aandacht en hulp krijgen als ze iets moeilijk vinden. Ook dagen ze de peuters uit om nieuwe dingen te leren. De pedagogisch medewerkers spelen mee in de hoeken en geven de peuters aandacht in kleine groepjes.

Kinderopvangorganisatie: IJsterk Kinderopvang B.V.

naam: Plancius

LRK-nummer: 351897240

Totaal aantal doelgroeppeuters: 6

De sfeer in de groep vinden we prettig. De pedagogisch medewerkers gaan op een positieve manier met de peuters om.

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. In overleg met de ouders dragen zij deze informatie, voordat de peuter vier jaar wordt, over aan de leraar van groep 1 van de basisschool. We vinden het mooi om te zien dat de pedagogisch medewerkers ouders stimuleren om thuis met hun peuter te spelen en hen nieuwe dingen te leren die ook op het kinderdagverblijf aan de orde komen. De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij tevreden zijn over hoe het gaat op het kinderdagverblijf en dat hun kind er met plezier naar toe gaat. Verder werkt Plancius goed samen met organisaties die extra hulp geven en met de mensen in de buurt.

De leiding van het kinderdagverblijf kijkt in hoeverre de peuters zich voldoende hebben ontwikkeld voor ze naar groep 1 van de basisschool gaan. Samen met de pedagogisch medewerkers werkt de leiding aan het verbeteren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. Ook volgen de leiding en de pedagogisch medewerkers verschillende scholingen om steeds beter te worden in hun werk.

Wat kan beter?

Naast bovenstaande positieve punten zijn er ook punten die beter kunnen.

De doelen die Plancius met de vve wil bereiken, kunnen duidelijker beschreven worden. Nu zit veel 'in de hoofden' van de pedagogisch medewerkers en de leidinggevende. Door doelgerichter te werken, kan ook de evaluatie verbeteren.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op IJsterk Plancius (KDV).

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) Ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groepen, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, en de locatiemanager. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de locatiemanager en de houder van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden.

In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K Kan beter
  - V Voldoende
  - G Goed
-

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op KDV Plancius.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op KDV Plancius als voldoende. De meeste standaarden zijn voldoende. De standaarden aanbod en samenwerking zijn als goed gewaardeerd. De standaard kwaliteitszorg kan beter.

Context

IJsterk Kinderdagverblijven is een kleinschalig opgezette organisatie met tien kinderdagverblijven in het centrum van Amsterdam voor kinderen van 0-4 jaar. Elk kinderdagverblijf heeft een eigen karakter, een eigen identiteit en vaste gezichten op de groep om de continuïteit te waarborgen. Alle kinderdagverblijven zijn gehuisvest in karakteristieke panden met ruime groepsruimtes en met grote buitenspeelplaatsen.

KDV Plancius is sinds 2004 gehuisvest in een prachtig pand, een voormalige basisschool, met ruime groepsruimten, aparte slaapruimtes en een goed ingerichte buitenspeelruimte. Er zijn drie horizontale groepen van 0-4 jaar waarin relatief weinig doelgroepkinderen zitten. In twee van de drie groepen zitten 3 doelgroepeuters dus 6 in totaal.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 28 februari 2018 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op KDV Plancius.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod			<i>g</i>
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning		•	
OP6 Samenwerking			<i>g</i>

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarderen we als goed omdat de pedagogisch medewerkers het vve-programma uitbreiden met tal van speel- en leeractiviteiten die goed zijn afgestemd op de ontwikkelingsfase van de peuters. Daarnaast zorgen de pedagogisch medewerkers er gedurende de hele dag voor dat de doelgroepkinderen kunnen leren met en van de andere peuters. De leeromgeving en de materialen bieden daarvoor ook genoeg kansen die benut worden. Verder heeft Plancius het aanbod uitgebreid met activiteiten gericht op de creatieve ontwikkeling zoals muziek en timmeren.

Met het vve-programma stimuleren de pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek. We constateren dat de pedagogisch medewerkers doelgericht werken aan de uitvoering van het aanbod. Het aanbod bereidt de peuters voor op de start in groep 1 van de basisschool.

De pedagogisch medewerkers richten de ruimte aantrekkelijk en uitdagend in. In de inrichting zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt en voor de ontluikende geletterd- en gecijferdheid van de peuters. Ook zijn er voldoende spel- en leermaterialen aanwezig waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen zowel in de binnen- als in de buitenruimte.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarderen we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze gaan na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen zijn. De voorschool gebruikt de observatiegegevens in een cyclisch proces van doelen stellen, passende educatie bieden aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod. Aan de hand van de observaties en registraties maken de pedagogisch medewerkers voor ieder kind een kindplan. Tijdens onze observatie hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers de informatie over de ontwikkeling benutten om de voorschoolse educatie af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters. De pedagogisch medewerkers bespreken de bevindingen op vaste momenten in het jaar met ouders.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd. De standaard pedagogisch-educatief handelen waarden we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat waarin de regels en routines duidelijk zijn. Zij werken opbrengstgericht en stellen doelen voor peuters die aansluiten op de zone van naaste ontwikkeling. Daarnaast structureren de pedagogisch medewerkers het aanbod zo dat de peuter het zich eigen kan maken. Dit doen zij met geschikte opdrachten, heldere uitleg, vrij spel en begeleid spel. Dit zorgt ervoor dat de peuters actief en betrokken zijn. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de peuters activiteiten bijwonen die voor hen bedoeld zijn.

Tijdens de observatie zagen we dat de pedagogisch medewerkers de activiteiten evenwichtig over de dag verdelen en dat de tijd effectief wordt benut. De pedagogisch medewerkers stemmen de instructies, spelbegeleiding, opdrachten en tijd af op de behoeften van groepjes en individuele peuters. Zij gebruiken bij de instructies en opdrachten passende werkvormen. Zij gaan actief na of peuters de opdrachten begrijpen en of ze daarmee hun doelen gehaald hebben. Bovendien stimuleren de pedagogisch medewerkers peuters tot interactie, zowel interactie tussen de pedagogisch medewerker en de peuters als interactie tussen peuters onderling. Tot slot geven de pedagogisch medewerkers de peuters inhoudelijk feedback op hun speel- en leerproces.

OP4. (Extra) ondersteuning

De standaard (extra) ondersteuning waarden we als voldoende.

Als de peuters zorg nodig hebben die de pedagogisch medewerkers zelf niet kunnen bieden, dan zorgen de pedagogisch medewerkers voor (doorverwijzing naar en aanmelding bij) externe zorg. Een voorbeeld hiervan is logopedie. De voorschool stelt vervolgens zelf ook een passend aanbod samen dat is gebaseerd op de mogelijkheden van de desbetreffende peuter. Tot slot evalueren de pedagogisch medewerkers regelmatig met ouders of de extra ondersteuning en begeleiding van de (individuele) peuters het gewenste effect heeft. Daarbij betrekken zij de externe partners.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarderen we als goed.

De leiding van het kinderdagverblijf en de pedagogisch medewerkers werken samen met de basisscholen (met name basisschool De Zeeheld) door, bij de overdracht, informatie over de doelgroepeuters uit te wisselen. De voorschool geeft daarbij door welk vve-programma de peuter heeft gevolgd en hoe lang hij/zij dit gevolgd heeft. Er zijn afspraken over de wijze waarop ze de gegevens van de peuters aanleveren aan de basisschool. Voor de doelgroepeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens.

De voorschool en de basisschool zorgen, waar mogelijk, voor een doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie.

De voorschool ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en zij stemt haar ouderbeleid daar op af. De pedagogisch medewerkers betrekken ouders op verschillende manieren bij de ontwikkeling van hun peuter en stimuleren hen om thuis activiteiten te doen, bijvoorbeeld voorlezen. Zij informeren ouders voldoende over het thema, middels themabrieven en apps of email. Daarbij geven ze ook aan welke woorden, liedjes en activiteiten aan bod gaan komen, zodat ouders hier thuis op in kunnen spelen.

We waarderen de samenwerking als goed, omdat KDV Plancius zich sterk inzet om de buurtfunctie te versterken. Zo maken ze gebruik van de buurtwinkels en betrekken ze ondernemers in de buurt bij de thema's en activiteiten zoals de supermarkt. Daarnaast gaan ze met de kinderen naar speelplekken in de buurt, de kinderboerderij en het Westerpark. Verder werken ze samen met de buurtregisseur en tal van organisaties in Amsterdam gericht op de ontwikkeling van het kind.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten		•	

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard ontwikkelingsresultaten waarderen we als voldoende.

De voorschool vindt het belangrijk dat een peuter voldoende ontwikkelingsgroei laat zien. Deze ontwikkelingsgroei wordt bepaald door de ontwikkeling van het kind zelf. Dat betekent dat de pedagogisch medewerkers naar het individuele kind kijken en bepalen of zij vinden dat een peuter voldoende is gegroeid. Hierbij wordt rekening gehouden met de grillige ontwikkeling die peuters kunnen doormaken. De voorschool weet of de (doelgroep)peuters zonder of met een beperkte achterstand naar groep 1/2 van de basisschool gaan.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarderen we als kan beter.

De houder van het kinderdagverblijf heeft in haar (pedagogisch) beleidsplan opgeschreven wat ze met de voorschoolse educatie willen bereiken. De houder heeft ook aangegeven hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt. Het kwaliteitshandboek is daarbij een belangrijk borgingsdocument. De GGD houdt hier jaarlijks toezicht op.

Als onderdeel van de kwaliteitszorg brengt de leiding regelmatig het pedagogisch en educatief handelen van de pedagogisch medewerkers in beeld. Daarnaast worden ouders bevroegd op hun tevredenheid. De voorschool neemt op basis van deze evaluaties planmatig en doelgericht maatregelen ter verbetering.

Naast deze positieve punten zien we ook mogelijkheden voor verbetering. Wat beter kan, is de doelgerichtheid van de kwaliteitszorgcyclus. De houder geeft aan dat IJsterk bezig is een formeel systeem rondom een kwaliteitscyclus te ontwikkelen. Daarbij kunnen IJsterk en de afzonderlijke locaties meer concreet doelen stellen voor de voorschoolse educatie bijvoorbeeld gericht op de woordenschat. Dat betekent dan ook dat de evaluatie van een verbeterplan of de toekomstige uitvoering van een audit scherper in beeld brengt wat wel en wat nog niet bereikt is. Anders gezegd: of de gestelde doelen ook werkelijk bereikt zijn.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarderen we als voldoende.

De leiding en de pedagogisch medewerkers werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Zo volgen zij verschillende scholingen om hun kennis en vaardigheden te versterken. Het beleid van Plancius om haar visie op de kwaliteit van voorschoolse educatie en ambities te realiseren is breed gedragen. Daarnaast is er een grote bereidheid om gezamenlijk de voorschoolse educatie te verbeteren.

De leiding is zich bewust van de kwaliteit van de voorschoolse educatie en stuurt hierop. De pedagogisch medewerkers werken resultaatgericht, zij zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zij zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de kwaliteit van de educatie en op de ontwikkeling van de peuters. We constateren dat Plancius werkt vanuit een transparante en integere cultuur en dat er sprake is van een duidelijke verdeling van de verantwoordelijkheid.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarderen we als voldoende.

De leiding van het kinderdagverblijf verantwoordt zich (via de houder) aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het aantal doelgroepeuters en over het aantal maanden dat zij voorschoolse educatie hebben gehad. We zien ook dat Plancius belanghebbenden betreft bij de ontwikkeling van haar beleid. De leiding van het kinderdagverblijf bespreekt regelmatig haar ambities en welke resultaten ze behaalt. Uit de gesprekken die we voerden met ouders blijkt dat Plancius open staat voor hun wensen en voorstellen. Ook geven zij aan dat ze via de nieuwsbrief en de website voldoende informatie ontvangen.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Naar aanleiding van het concept rapport kwaliteitsonderzoek VVE, d.d. 14 mei 2019, stuur ik u hierbij onze reactie.

U heeft twee verbeterpunten geconstateerd:

1. De doelen die Plancius met VVE wilt bereiken kunnen duidelijker beschreven worden. Nu zit veel in de hoofden van pm-ers en leidinggevende. Door doelgerichter te werken, kan ook de evaluatie beter.

We gaan het format van de individuele kind- en groepsplannen aanpassen. Er worden aparte kolommen toegevoegd, waarin de doelen per kind ingevuld worden.

Ook komt er een kolom bij waarin de activiteiten vanuit Piramide, ten behoeve van het bereiken van deze doelen, kunnen worden ingevuld. Beide formulieren worden voorafgaand aan ieder thema, voor ieder (indicatie) kind, ingevuld door de pedagogisch medewerkers (pm-ers), zodat voor alle pm-ers en de VVE coach helder is wat men per kind wil bereiken m.b.t. ontwikkelingsstimulering op basis van de Kijk! registraties en op welke manier zij hieraan zullen werken.

2. Kwaliteitszorg; wat beter kan, is de doelgerichtheid van de kwaliteitszorgcyclus. De houder geeft aan dat IJsterk bezig is een formeel systeem rondom een kwaliteitscyclus te ontwikkelen. Daarbij kunnen IJsterk en de afzonderlijke locaties meer concrete doelen stellen voor de VVE, bijvoorbeeld gericht op de woordenschat. Dat betekent ook dat de evaluatie van een verbeterplan of de toekomstige uitvoering van een audit, scherpen wat er wel en wat er nog niet bereikt is. Anders gezegd: of de gestelde doelen daadwerkelijk bereikt zijn.

Het klopt dat IJsterk bezig is met een systeem te ontwikkelen rond een kwaliteitscyclus. Hoewel we grotendeels decentraal georganiseerd zijn, werken we volgens een aantal gezamenlijke beleidszaken, afspraken en rapportages. We kunnen hier ons voordeel mee doen en er veel informatie uithalen, die we kunnen gebruiken om de kwaliteit te borgen en te verbeteren.

Ook is het een ondersteuning van de managers en de pedagogisch medewerkers.

Een aantal zaken wordt verder uitgewerkt, zoals de jaarplanning, jaarwerkplan en audits; het wordt dan een cyclisch geheel met als doel een intern verbetertraject en ondersteuning van de medewerkers.

Omdat elk kinderdagverblijf van IJsterk een eigen identiteit heeft en een eigen pedagogische visie, zal er speciaal aandacht zijn voor juist die eigenheid van het kinderdagverblijf, zoals het werken met VVE.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.